

УДК 316.774:070:327.8(73+3)

ФЕЙКОВА ДЕМОКРАТІЯ ТА ЇЇ РОЛЬ У ФОРМУВАННІ РЕАКЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ СПІЛЬНОТИ НА АРЕШТ НІКОЛАСА МАДУРО (ІНФОРМАЦІЙНИЙ КОНТЕКСТ)

Сергій Смірнов

Львівський національний університет імені Івана Франка

вул. Генерала Чупринки, 49, 79044, Львів, Україна

e-mail: c.smirnov@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-1687-9537>

Приклад Ніколаса Мадуро, легітимність якого як керівника Венесуели заперечили (неодноразово) в багатьох країнах світу, цікавий для вивчення, як і виправдання силового варіанту його усунення, навіть із застосуванням війська інших країн. Автор статті досліджує світову реакцію на військові дії США із захоплення і вивезення Мадуро з Венесуели на суд до США. У дослідженні показано, наскільки важливим є інформаційне тло та розуміння ситуації, бо саме ці чинники зумовили основні реакції на цю подію. Тим паче, що ми маємо приклади, коли одразу кілька подібних узурпаторів являють себе світу як керівники країн з фейковою демократією, продовжуючи свою владу за допомогою псевдовиборів. Хоча важливими висновки будуть не тільки для них, а й для інших, хто за правильною формою прагне сховати обман.

Ключові слова: соціальні комунікації, пропаганда, медіа (ЗМІ), громадська думка, фейк, постправа, Мадуро, фейкові демократії, вибори.

Постановка проблеми. У ході дослідження «(Не)права в соціальних комунікаціях» було виявлено, що встановлення правди чи достовірності в соціальних комунікаціях не може опиратися виключно на методологію чи формальні процедури¹. Бажання обманути може легко хакнути систему, виконавши всі формальні вимоги. Складною, але зримою і, головне, небезпечною ситуацією, яка відтворює це в реальному житті, є фейкові вибори, які ґрунтуються на застосуванні стандартизованого підходу та на довірі до офіційних даних. Цим користувалися і користуються, наприклад, режими Мадуро, Лукашенка, Путіна, Орбана, тих, хто робить себе керівниками країн фейкової демократії, за якої зберігається суто формальна частина виборчого процесу, яка, по суті, не враховує і не відображає настрої населення. У такій змінній реальності узурпатори створюють для себе можливості залишатися

¹ Смірнов, С. А. (2025), *(Не)права в соціальних комунікаціях*, PhD diss., Львівський національний університет імені Івана Франка. URL: <https://lnu.edu.ua/thesis/smirnov-serhiy-anatoliyovych/> (дата звернення 12 січня 2026).

при владі максимально довго: протягом 26 років Путін керує РФ, понад 30 років керує Білоруссю Лукашенко, 13 років перебував при владі у Венесуелі Мадуро. Але, як показують подальші події, сумнівна легітимність може ставати підставою для заміщення в будь-який несподіваний спосіб.

Метод дослідження. Застосовано комплексний підхід, основу якого склали контент-аналіз медійних текстів, заяв політиків і громадських діячів, узагальнення для виявлення наративів та герменевтичний підхід – для розуміння подій у їхньому безпосередньому контексті.

У дослідженні було порівняно не/визнання країнами світу результатів президентських виборів у Венесуелі 2018 та 2024 років. Також здійснено порівняння цих даних з реакцією країн на дії США із захоплення Ніколаса Мадуро – для перевірки гіпотези стосовно того, що саме інформаційне тло і сприйняття несправжності підстав вважатися керівником дає можливість не вважати військову операцію проти нього іншою країною чимось цілком недопустимим.

Виклад основного тексту. Загалом результати виборів, в яких беруть участь від сотень до мільйонів людей, і учасники, і спостерігачі визнають як достовірні. Для цього достатньою умовою є дотримання кількох процедур: вільні соціологічні опитування, вільна участь кандидатів, можливість агітації та участь спостерігачів під час голосування і підрахунку голосів.

Таємність голосування та підрахунок знеособлених даних є ключовими умовами забезпечення вільного волевиявлення та легітимності виборчих результатів.

Проте є й інші приклади: вибори президента Білорусі 2020 року завершилися масовими протестами. Центральна виборча комісія оголосила результати голосування, згідно з якими діючий президент Лукашенко отримав 80% голосів виборців, а представник опозиції Тіхановська 10%. Сама ж Тіхановська і її штаб стверджували, що відбулися фальсифікації, бо «там, де голоси були правильно підраховані, вона отримала підтримку від 60% до 70%». Значна кількість країн світу не визнала результатів виборів. Їхня позиція була підсумована заявою представника ЄС із закордонних справ та політики безпеки Жозепа Борреля: «Так звана “інавгурація” 23 вересня 2020 року та новий мандат, на який претендує Олександр Лукашенко, не мають жодної демократичної легітимності»².

У січні 2025 року, на чергових фейкових «виборах президента Білорусі», у Лукашенка запитали про невизнання результатів виборів світом. «Від невизнання виборів у нас нічого не відбудеться. Визнаєте ви там в Євросоюзі (автор питання – представник британської Бі-Бі-Сі, а Британія станом на 2025 рік не є членом Євросоюзу) ці вибори, не визнаєте – це справа смаку. Мені фіолетово, чи визнаєте ви ці вибори. Мені основне, щоб білоруси визнали і щоб спокійно ці вибори завершилися, як почалися», – відповів Лукашенко з неприхованою саркастичною усмішкою на словах про визнання виборів білорусами³.

² *BBC News Україна* (2020), «Які країни не визнали інавгурацію Лукашенка. Список». URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-54276978> (дата звернення 12 січня 2026).

³ Лукашенко відповідає на питання BBC про визнання результатів виборів в Європі. І не тільки (2025) [онлайн]. *YouTube BBC News*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=XYsyf4e373A> (дата звернення 12 січня 2026).

У Російській Федерації вибори 2024 року завершилися повідомленням ЦВК про 87% голосів «за» Путіна, проте російська опозиція стверджує, що вибори були фальсифіковані: Путіну дописали щонайменше від 22 мільйонів до 31 мільйона голосів, що становить від третини до половини оголошених результатів. Голова дипломатії Європейського Союзу Жозеп Боррель знову був змушений пояснювати позицію невизнання виборів. «Вибори відбулися в умовах дедалі звужуваного політичного простору, що призвело до тривожного зростання порушень громадянських і політичних прав та позбавило участі багатьох кандидатів, у тому числі тих, хто виступає проти незаконної агресивної війни РФ, позбавило російських виборців можливості реального вибору та сильно обмежило їхній доступ до точної інформації... ЄС наголошує, що ніколи не визнає ані проведення так званих “виборів” на цих (окупованих РФ) територіях України, ані їхніх результатів. Вони є нікчемними і не можуть мати ніяких юридичних наслідків», – від імені ЄС Боррель висловив жаль щодо рішення РФ не запрошувати спостерігачів від ОБСЄ, що суперечить її зобов'язанням⁴.

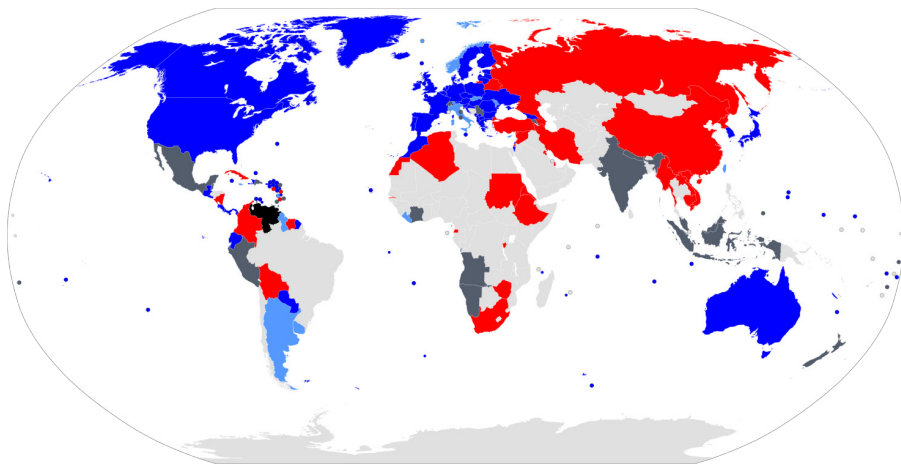
Тут доречно згадати Угорщину, виборча ситуація в якій стала предметом спеціального розгляду в ЄС, членом якого є Угорщина. Під час виступу з проміжним звітом щодо цього у вересні 2022 року від імені Комітету з громадянських свобод, юстиції та внутрішніх справ було констатовано: «у відповідь на занепокоєння щодо чесності виборів та заклики громадянського суспільства ОБСЄ вирішила направити повномасштабну міжнародну місію зі спостереження за виборами на загальні вибори та референдум, що відбулися 3 квітня 2022 року, що є рідкісним явищем для держав-членів ЄС; беручи до уваги, що у своїй подальшій заяві про попередні висновки та висновки, опублікованій 4 квітня 2022 року, Міжнародна місія ОБСЄ зі спостереження за виборами встановила, що вибори та референдум були добре організовані та професійно керовані, але були затьмарені відсутністю рівних умов гри; беручи до уваги, що учасники виборчої кампанії в основному мали змогу вести вільну передвиборчу кампанію, але хоча й була конкурентною, вона мала вкрай негативний тон і характеризувалася повсюдним збігом між правлячою коаліцією та урядом, тоді як відсутність прозорості та недостатній контроль за фінансуванням виборчої кампанії ще більше пішли на користь правлячій коаліції; беручи до уваги, що спосіб, у який багато виборчих спорів вирішувалися виборчими комісіями та судами, не забезпечував ефективного правового захисту»⁵.

З цих прикладів видно, як можна, нібито формально витримуючи всі виборчі процедури, проводити не справжні вибори, а, імітуючи їх, здійснювати ритуал пролонгації своєї влади. За аналогією з фейковими новинами (які дотримувалися всіх складників новин, щоб видати вигадку за факти і правду), можна констатувати, що маємо справу з фейковими виборами, коли, дотримуючись усіх обов'язкових процедур, відбувається фальшування результатів.

⁴ Кацімон, О., Собенко, Н. (2024), «“Нелегітимний фарс”: реакція світу на вибори президента Росії»[онлайн], *Суспільне Новини*. URL: <https://suspilne.media/707856-nelegitimnij-fars-reakcia-svitu-na-vibori-prezidenta-rosii/> (дата звернення 12 січня 2026).

⁵ Delbos-Corfield, G. (2022), “Interim report on the proposal for a Council decision determining, pursuant to Article 7 (1) of the Treaty on European Union, the existence of a clear risk of a serious breach by Hungary of the values on which the Union is founded”, *European Parliament*. URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0217_EN.html (дата звернення 12 січня 2026).

Найпоказовіша ситуація склалася у Венесуелі. У 2018 році відбуваються президентські вибори, на яких оголошують перемогу діючого президента Ніколаса Мадуро. Це відбувається на тлі бойкоту з боку опозиції та повідомлень про масові порушення. У січні 2019 року Національна асамблея (парламент країни) визнає Ніколаса Мадуро узурпатором, констатує відсутність легітимної влади і оголошує виконувачем обов'язків Президента Венесуели Хуана Гуайдо, що спричинило політичну кризу та міжнародне визнання подвійної влади: частина країн підтримала Гуайдо як легітимного лідера, тоді як інші продовжували визнавати Мадуро.

Карта визнання результатів президентських виборів у Венесуелі 2019 року:

- Країни, що підтримують Гуайдо ■ Країни, що підтримують Національну асамблею
- Країни, що підтримують Ніколаса Мадуро ■ Нейтральні країни ■ Венесуела

Автор: ZiaLater – Власна робота, Суспільне надбання (Public Domain),

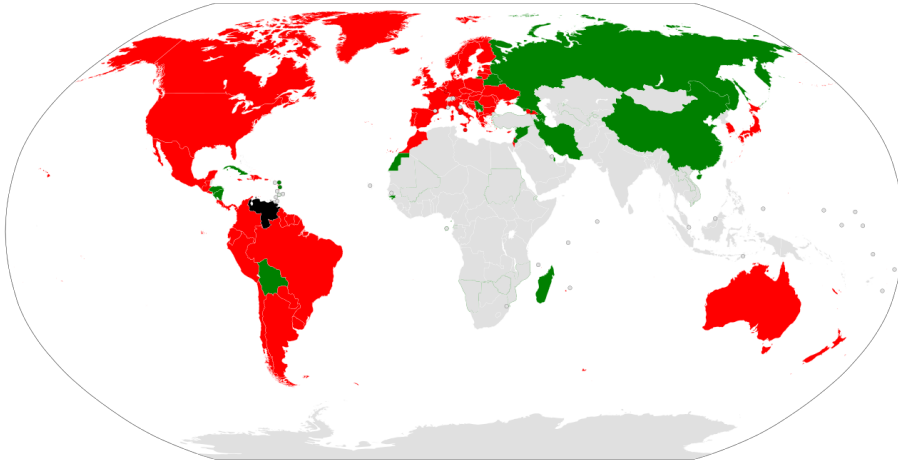
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=75890028>

У 2024 році відбуваються нові президентські вибори. Влада знову оголосила переможцем діючого президента Ніколаса Мадуро з 52% голосів проти 43% у його конкурента Едмундо Гонсалеса. Опозиція ж провела власний підрахунок і заявила, що «виграла вибори, отримавши 70% голосів, а Ніколас Мадуро набрав лише 30% голосів»⁶.

Сполучені Штати та Чилі стали першими країнами, які висловили свої сумніви щодо прозорості офіційного підрахунку влади, пізніше до них приєдналися Європейський Союз, Іспанія, Бразилія та Колумбія. Країни вимагали, щоб CNE під контролем уряду оприлюднив протоколи та їхні різні результати у виборчих центрах, розподілених по всій Венесуелі. Генеральний секретар ООН Антоніу Гутерріш закликав до повної прозорості підрахунку голосів: «Ми взяли до відома оголошення,

⁶ González, S. та Sanguino, J. (2024), “Elecciones en Venezuela: lo que se sabe sobre los resultados electorales y el triunfo de Nicolás Maduro”, *El País América*. URL: <https://elpais.com/america/2024-07-30/elecciones-en-venezuela-lo-que-se-sabe-sobre-los-resultados-electorales-y-el-triunfo-de-nicolas-maduro.html#?rel=mas> (дата звернення 12 січня 2026).

зроблене виборчими органами, а також занепокоєння, висловлене політичними діячами та членами міжнародного співтовариства. Гутерріш закликає до повної прозорості та заохочує своєчасне оприлюднення результатів виборів і розподілу за колегією виборців»⁷.

Карта визнання результатів президентських виборів у Венесуелі 2024 року:

Зелений колір – країни, що визнали вибори, червоний – не визнали.

Джерело: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:2024_Venezuelan_presidential_election_recognition_map.svg

Порівняння показує в основному послідовність позицій країн у ставленні до результатів фейкових виборів 2018 та 2024 років. Основне ядро (США, Канада, Австралія, більшість країн ЄС) не визнавали результати обох псевдовиборів. Політичні партнери режиму Мадуро (Росія, Китай, Іран, Куба) так само послідовно його підтримували, визнаючи вибори легітимними. Деякі зміни зафіксовано в Латинській Америці: на карті 2024 року помітно більше «сірих» або «поміrkованих» зон порівняно з 2018 роком. Наприклад, Бразилія та Колумбія стали більш обережними: у 2024 році, на відміну від 2019, вони не поспішали визнавати опозицію «офіційним урядом», але, як і раніше, не визнали Мадуро законно обраним переможцем.

На цьому фоні і в таких інформаційних умовах у січні 2026 року Сполучені Штати Америки після звинувачень на адресу влади Венесуели в причетності до наркоторгівлі, проводять силове захоплення Ніколаса Мадуро. Військові США проникають на територію Венесуели, захоплюють Мадуро і вивозять його на свою територію для здійснення власного суду.

Реакція світу на такі дії розділилася на кілька основних тез.

Наприклад, президент Франції Макрон написав, що «Венесуельський народ тепер вільний від диктатури Ніколаса Мадуро і може лише радіти. Захопивши владу та порушивши фундаментальні свободи, Ніколас Мадуро серйозно підірвав гідність власного народу. Майбутній перехід має бути мирним, демократичним і таким, що

⁷ Там само.

шанує волю народу Венесуели. Ми сподіваємося, що президент Едмундо Гонсалес Уррутія, обраний у 2024 році, зможе забезпечити цей перехід якомога швидше»⁸.

В такому ж дусі висловився і канцлер Німеччини Фрідріх Мерц: «Ніколас Мадуро привів свою країну до руїни. Останні вибори були сфальсифіковані. Тому, як і багато інших країн, ми не визнали його президентство. Мадуро відіграв проблематичну роль у регіоні»⁹.

При цьому в офіційній заяві Європейського Союзу, яку підтримали 26 з 27 держав-членів ЄС (прикметно, що країною, яка не підтримала заяву ЄС, стала Угорщина під керівництвом Віктора Орбана, до якого, як уже сказано вище, були свої зауваги стосовно проведення виборів та референдуму), зазначено: «ЄС неодноразово заявляв, що Ніколас Мадуро не має легітимності демократично обраного президента, та виступав за мирний перехід до демократії в країні під керівництвом Венесуели, з повагою до її суверенітету. Право венесуельського народу визначати своє майбутнє має бути поважане... ЄС поділяє пріоритет боротьби з транснаціональною організованою злочинністю та незаконним обігом наркотиків, які становлять значну загрозу безпеці в усьому світі. Водночас ЄС наголошує, що ці виклики необхідно вирішувати за допомогою сталої співпраці з повною повагою до міжнародного права та принципів територіальної цілісності та суверенітету»¹⁰.

Водночас МЗС КНР назвало затримання порушенням міжнародного права та Статуту ООН: Китай висловлює серйозне занепокоєння через насильницьке захоплення й вивезення з країни президента Н. Мадуро та його дружини, що здійснили США, дії США є явним порушенням міжнародного права, фундаментальних норм міжнародних відносин, а також цілей та принципів Статуту ООН. Китай закликає США забезпечити особисту безпеку президента М. Мадуро та його дружини, негайно звільнити їх, припинити повалення уряду Венесуели та врегулювати питання діалогом та переговорами¹¹. Аналогічно висловилися РФ, Куба, Іран, Нікарагуа. У своїй промові в ООН представник Куби Ернесто Соберон Гусман заявив: «Підступна агресія США проти Венесуели є злочинним діянням, порушенням міжнародного права та Статуту ООН, і являє собою небезпечну ескалацію військової кампанії, яку США роками ведуть проти цієї братньої країни»¹².

Стриману реакцію, яка одночасно заперечує легітимність Мадуро, але й висловлює незгоду з діями США, продемонстрували Бразилія, Мексика, Чилі.

⁸ Macron, E. [Emmanuel Macron] (2026), [*Le peuple vénézuélien est aujourd'hui...*] [X]. URL: <https://x.com/EmmanuelMacron/status/2007520035766509829> (дата звернення 12 січня 2026).

⁹ Merz, F. [Bundeskanzler] (2026), [*Nicolás Maduro has led his country into ruin...*] [X]. URL: <https://x.com/bundeskanzler/status/2007524830183096582> (дата звернення 12 січня 2026).

¹⁰ EEAS press team (2026), "Venezuela: Statement by the High Representative on the aftermath of the U.S. intervention in Venezuela". URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/venezuela-statement-high-representative-aftermath-us-intervention-venezuela_en (дата звернення 12 січня 2026).

¹¹ «Відповіді офіційного представника МЗС КНР на запитання кореспондентів про насильницьке захоплення США президента Венесуели Ніколаса Мадуро та його дружини» (2026). URL: https://www.fmprc.gov.cn/rus/mtfw/ce_cegw_chn/fyrbthdhdw/202601/t20260105_11806685.html (дата звернення 16 січня 2026).

¹² Redacción Internacional (2026), "Cuba condena en la ONU la doctrina de la paz por medio de la fuerza", *Granma.cu*. URL: <https://www.granma.cu/mundo/2026-01-05/cuba-condena-en-la-onu-la-doctrina-de-la-paz-por-medio-de-la-fuerza-05-01-2026-23-01-54> (дата звернення 12 січня 2026).

Врешті була опублікована спільна позиція Бразилії, Мексики, Чилі, Колумбії, Уругваю та Іспанії щодо подій у Венесуелі, де першим пунктом було висловлено «несхвалення військових дій, що здійснюються в односторонньому порядку на території Венесуели, що суперечать фундаментальним принципам міжнародного права, зокрема забороні застосування сили та погрози нею, а також повазі до суверенітету та територіальної цілісності держав, закріпленим у Статуті Організації Об'єднаних Націй». А останній пункт, на нашу думку, пояснював появу такої спільної заяви: «висловлюємо свою стурбованість щодо будь-яких спроб урядового контролю, управління або зовнішнього привласнення природних чи стратегічних ресурсів, що є несумісним з міжнародним правом»¹³.

Найпредметніше свої побоювання висловили у Панамі, де в 1990 році, рівно за 36 років, день у день, перед захопленням Мадуро, військові США заарештували тодішнього керівника Панами Ортегу. Докладно на цю тему висловились у виданні *Newsroom.Panama*: «Ключова паралель між Панамою 1990 року та Венесуелою 2026 року полягає не лише усунення авторитарного лідера, а й у вакуумі управління, який виникає після нав'язаної ззовні зміни режиму. Коли владу перехоплюють ззовні, внутрішні інституції намагаються утвердити свою владу, легітимність оскаржується, а відповідальність розсіюється саме тоді, коли потрібна ясність. Досвід Панами після Нор'єги показує, що, хоча втручання скинуло військову владу, демократична відбудова була повільною та нерівномірною; зовнішні сили не можуть створити інституційну злагодженість чи політичну довіру»¹⁴.

Результати та перспективи подальших досліджень.

Загалом можна констатувати, що реакція країн на операцію США щодо вивезення Мадуро в січні 2026 року на 90% збігається з картою ставлення до результатів виборів 2024 року, але має важливий юридичний нюанс.

Пряма кореляція властива країнам, які на карті 2024 позначені як такі, що не визнали легітимність перемоги Мадуро (США, Аргентина, Еквадор, Уругвай і т.д.), але днозначно назвали вивезення Мадуро «законним арештом». Їхня логіка: оскільки він не є легітимним президентом, на нього не поширюється дипломатичний імунітет, і він має постати перед судом як звичайний злочинець (наркоторговець).

Також пряма кореляція властива країнам, що визнали Мадуро законно обраним президентом у 2024 (РФ, Китай, Куба, Нікарагуа). Дії США вони назвали «міжнародним викраденням». Їхня позиція: Мадуро – чинний глава держави, а його вивезення – це акт піратства та агресії.

Окремо можна виділити групу країн (Бразилія, Мексика, Чилі), які продемонстрували розбіжність. Вони не визнали легітимність Мадуро після виборів 2024-го, але через повагу до принципу суверенітету відмовилися виправдовувати дії США, класифікуючи їх як незаконне затримання/викрадення, а не як законний арешт.

¹³ *NOTA À IMPRENSA* (2026), “Posição de Brasil, México, Chile, Colômbia, Uruguai e Espanha diante dos fatos ocorridos na Venezuela”, № 3. URL: https://www.gov.br/mre/pt-br/canais_atendimento/imprensa/notas-a-imprensa/posicao-de-brasil-mexico-chile-colombia-uruguai-e-espanha-diante-dos-fatos-ocorridos-na-venezuela (дата звернення 12 січня 2026).

¹⁴ *Newsroom Panama* (2026), “Panama’s Warning for a Post-Maduro Venezuela”. URL: <https://newsroompanama.com/2026/01/16/panamas-warning-for-a-post-maduro-venezuela/> (дата звернення 12 січня 2026).

Очевидно, для них це не питання легітимності влади, а питання суверенітету. Вони побоюються, що «прецедент Мадуро» дозволить США затримувати будь-якого латиноамериканського лідера, який їм не подобається. Для порівняння окремо з'ясували позицію країн, до яких в США з приходом до влади Дональда Трампа в 2025 році є претензії: Канади, якій президент США Дональд Трамп запропонував стати новим штатом США, та Данії, до якої Трамп висунув претензію на бажання отримати у власність США Гренландію.

Канада, яка послідовно не визнавала Мадуро після виборів 2019 та 2024 років, зайняла позицію «обережного схвалення». Міністерка закордонних справ Аніта Ананд заявила, що Канада підтримує прагнення венесуельського народу жити в демократичному суспільстві і закликала «всі сторони поважати міжнародне право».

Ситуація ж з Данією виявилася більш напруженою. Ларс Льюкке Расмуссен, міністр закордонних справ Данії сказав, що «Ми повинні зберігати повагу до міжнародних правил гри. Ситуація у Венесуелі є серйозною ескалацією... Американська інтервенція не відповідає міжнародному праву»¹⁵. Посол Данії в ООН Крістіна Маркус Лассен, виступаючи на екстреному засіданні Ради Безпеки ООН 5 січня 2026 року, заявила, що «жодна держава не повинна прагнути впливати на політичні результати у Венесуелі, застосовуючи силу чи погрози силою... Недоторканність кордонів не є предметом переговорів»¹⁶.

Такі коментарі і реакція дозволяють припустити, що версія про обережну позицію латиноамериканських країн, випадає з прямої кореляції саме через побоювання, що подібне може торкнутися їх самих. У подальших дослідженнях варто буде розглянути і порівняти ставлення країн світу до операції США з захоплення і вивезення Ніколаса Мадуро, з одного боку, та погроз Дональда Трампа на адресу Данії та Гренландії, з іншого.

Висновки

Загалом аналіз кореляції між трьома етапами (2019, 2024 та затриманням у 2026 році) на основі карт не/визнання виборів та актуальних подій можна згрупувати в такій таблиці:

Позиція щодо виборів 2019	Позиція щодо виборів 2024	Статус Мадуро для країни	Трактування подій 2026
Визнали опозицію	Не визнали результати	Узурпатор / Злочинець	Справедливий арешт
Не визнали оф. результати	Не визнали результати	Нелегітимний лідер	Прийнятне усунення (з акцентом на права людини)
Визнали результати	Визнали Мадуро	Законний президент	Злочинне викрадення
Не визнали результати	Не визнали результати	Нелегітимний лідер	Засудження методу (через страх перед інтервенцією США)

¹⁵ Xinhua (2026), "Norway, Denmark FMs urge respect for int'l law after U.S. attack on Venezuela" [онлайн], *English.news.cn*. URL: <https://english.news.cn/europe/20260104/02b6bf009eb5412096c05f9070327b48/c.html> (дата звернення 12 січня 2026).

¹⁶ Hale, E. (2026), "US critics and allies condemn Maduro's abduction at UN Security Council", *Al Jazeera*. URL: <https://www.aljazeera.com/news/2026/1/6/us-critics-and-allies-condemn-maduros-abduction-at-un-security-council> (дата звернення 12 січня 2026).

Кореляція між політичним не/визнанням виборів і, як наслідок, не/легітимності керівника країни та підтримкою його усунення через силу військових іншої країни дуже висока. Для тих, хто вважав Мадуро узурпатором, не стало проблемою його усунення військовими США. Головна відмінність з'явилася у позиції деяких латиноамериканських країн та Данії, які, навіть не визнаючи Мадуро як президента, засудили операцію США як акт агресії проти суверенної держави. Пояснити це можна тим, що ставлення до виборів відійшло на другий план перед страхом щодо «нової ери втручання», яку продемонстрували США.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. «Відповіді офіційного представника МЗС КНР на запитання кореспондентів про насильницьке захоплення США президента Венесуели Ніколаса Мадуро та його дружини» (2026). URL: https://www.fmprc.gov.cn/rus/mtfw/ce_cegw_chn/fyrbthdhdw/202601/t20260105_11806685.html (дата звернення 16 січня 2026).
2. *BBC News Україна* (2020), «Які країни не визнали інавгурацію Лукашенка. Список». URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-54276978> (дата звернення 12 січня 2026).
3. Delbos-Corfield, G. (2022), “Interim report on the proposal for a Council decision determining, pursuant to Article 7 (1) of the Treaty on European Union, the existence of a clear risk of a serious breach by Hungary of the values on which the Union is founded”, *European Parliament*. URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0217_EN.html (дата звернення 12 січня 2026).
4. *EEAS press team* (2026), “Venezuela: Statement by the High Representative on the aftermath of the U.S. intervention in Venezuela”. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/venezuela-statement-high-representative-aftermath-us-intervention-venezuela_en (дата звернення 12 січня 2026).
5. González, S. & Sanguino, J. (2024), “Elecciones en Venezuela: lo que se sabe sobre los resultados electorales y el triunfo de Nicolás Maduro”, *El País América*. URL: <https://elpais.com/america/2024-07-30/elecciones-en-venezuela-lo-que-se-sabe-sobre-los-resultados-electorales-y-el-triunfo-de-nicolas-maduro.html#?rel=mas> (дата звернення 12 січня 2026).
6. Hale, E. (2026), “US critics and allies condemn Maduro’s abduction at UN Security Council”, *Al Jazeera*. URL: <https://www.aljazeera.com/news/2026/1/6/us-critics-and-allies-condemn-maduros-abduction-at-un-security-council> (дата звернення 12 січня 2026).
7. Macron, E. [Emmanuel Macron] (2026), [*Le peuple vénézuélien est aujourd’hui...*] [X]. URL: <https://x.com/EmmanuelMacron/status/2007520035766509829> (дата звернення 12 січня 2026).
8. Merz, F. [Bundeskanzler] (2026), [*Nicolás Maduro has led his country into ruin...*] [X]. URL: <https://x.com/bundeskanzler/status/2007524830183096582> (дата звернення 12 січня 2026).
9. *Newsroom Panama* (2026), “Panama’s Warning for a Post-Maduro Venezuela”. URL: <https://newsroompanama.com/2026/01/16/panamas-warning-for-a-post-maduro-venezuela/> (дата звернення 12 січня 2026).

10. *NOTA À IMPRENSA* (2026), “Posição de Brasil, México, Chile, Colômbia, Uruguai e Espanha diante dos fatos ocorridos na Venezuela”, № 3. URL: https://www.gov.br/mre/pt-br/canais_atendimento/imprensa/notas-a-imprensa/posicao-de-brasil-mexico-chile-colombia-uruguai-e-espanha-diante-dos-fatos-ocorridos-na-venezuela (дата звернення 12 січня 2026).
11. *Redacción Internacional* (2026), “Cuba condena en la ONU la doctrina de la paz por medio de la fuerza”, *Granma.cu*. [URL: <https://www.granma.cu/mundo/2026-01-05/cuba-condena-en-la-onu-la-doctrina-de-la-paz-por-medio-de-la-fuerza-05-01-2026-23-01-54> (дата звернення 12 січня 2026).
12. *Xinhua* (2026), “Norway, Denmark FMs urge respect for int’l law after U.S. attack on Venezuela” [онлайн], *English.news.cn*. URL: <https://english.news.cn/europe/20260104/02b6bf009eb5412096c05f9070327b48/c.html> (дата звернення 12 січня 2026).
13. Кацімон, О., Собенко, Н. (2024), «“Нелегітимний фарс”: реакція світу на вибори президента Росії» [онлайн], *Суспільне Новини*. URL: <https://suspilne.media/707856-nelegitimnij-fars-reakcia-svitu-na-vibori-prezidenta-rosii/> (дата звернення 12 січня 2026).
14. Лукашенко відповідає на питання BBC про визнання результатів виборів в Європі. І не тільки (2025) [онлайн]. *YouTube BBC News*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=XYsyf4e373A> (дата звернення 12 січня 2026).
15. Смірнов, С. А. (2025), *(Не)правда в соціальних комунікаціях*, PhD diss., Львівський національний університет імені Івана Франка. URL: <https://lnu.edu.ua/thesis/smirnov-serhiy-anatoliyovych/> (дата звернення 12 січня 2026).

REFERENCES

1. “Vidpovidi ofitsiinoho predstavnyka MZS KNR na zapytannia korespondentiv pro nasylnytske zakhoplenня SShA prezydenta Venesuely Nikolasa Maduro ta yoho druzhyny” (2026). URL: https://www.fmprc.gov.cn/rus/mtfw/ce_cegw_chn/fyrbthdhdw/202601/t20260105_11806685.html (data zvernennia 16 sichnia 2026).
2. *BBC News Ukraine* (2020), “Yaki krainy ne vyznaly inavhuratsiiu Lukashenka. Spysok”. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-54276978> (data zvernennia 12 sichnia 2026).
3. Delbos-Corfield, G. (2022), “Interim report on the proposal for a Council decision determining, pursuant to Article 7 (1) of the Treaty on European Union, the existence of a clear risk of a serious breach by Hungary of the values on which the Union is founded”, *European Parliament*. URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2022-0217_EN.html (data zvernennia 12 sichnia 2026).
4. *EEAS press team* (2026), “Venezuela: Statement by the High Representative on the aftermath of the U.S. intervention in Venezuela”. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/venezuela-statement-high-representative-aftermath-us-intervention-venezuela_en (data zvernennia 12 sichnia 2026).
5. González, S. & Sanguino, J. (2024), “Elecciones en Venezuela: lo que se sabe sobre los resultados electorales y el triunfo de Nicolás Maduro”, *El País América*. URL: <https://elpais.com/america/2024-07-30/elecciones-en-venezuela-lo-que-se-sabe-sobre-los-resultados-electorales-y-el-triunfo-de-nicolas-maduro.html#?rel=mas> (data zvernennia 12 sichnia 2026).

6. Hale, E. (2026), "US critics and allies condemn Maduro's abduction at UN Security Council", *Al Jazeera*. URL: <https://www.aljazeera.com/news/2026/1/6/us-critics-and-allies-condemn-maduros-abduction-at-un-security-council> (дата звернення 12 січня 2026).
7. Macron, E. [Emmanuel Macron] (2026), [*Le peuple vénézuélien est aujourd'hui...*] [X]. URL: <https://x.com/EmmanuelMacron/status/2007520035766509829> (дата звернення 12 січня 2026).
8. Merz, F. [Bundeskanzler] (2026), [*Nicolás Maduro has led his country into ruin...*] [X]. URL: <https://x.com/bundeskanzler/status/2007524830183096582> (дата звернення 12 січня 2026).
9. *Newsroom Panama* (2026), "Panama's Warning for a Post-Maduro Venezuela". URL: <https://newsroompanama.com/2026/01/16/panamas-warning-for-a-post-maduro-venezuela/> (дата звернення 12 січня 2026).
10. *NOTA À IMPRENSA* (2026), "Posição de Brasil, México, Chile, Colômbia, Uruguai e Espanha diante dos fatos ocorridos na Venezuela", № 3. URL: https://www.gov.br/mre/pt-br/canais_atendimento/imprensa/notas-a-imprensa/posicao-de-brasil-mexico-chile-colombia-uruguai-e-espanha-diante-dos-fatos-ocorridos-na-venezuela (дата звернення 12 січня 2026).
11. *Redacción Internacional* (2026), "Cuba condena en la ONU la doctrina de la paz por medio de la fuerza", *Granma.cu*. [URL: <https://www.granma.cu/mundo/2026-01-05/cuba-condena-en-la-onu-la-doctrina-de-la-paz-por-medio-de-la-fuerza-05-01-2026-23-01-54> (дата звернення 12 січня 2026).
12. *Xinhua* (2026), "Norway, Denmark FMs urge respect for int'l law after U.S. attack on Venezuela" [online], *English.news.cn*. URL: <https://english.news.cn/europe/20260104/02b6bf009eb5412096c05f9070327b48/c.html> (дата звернення 12 січня 2026).
13. Katsimon, O., Sobenko, N. (2024), "'Nelehitymnyi fars': reaktsiia svitu na vybory prezidenta Rosii" [online], *Suspilne Novyny*. URL: <https://suspilne.media/707856-nelegitimnij-fars-reakcia-svitu-na-vibori-prezidenta-rosii/> (дата звернення 12 січня 2026).
14. Lukashenko vidpovidaie na pytannia BBC pro vyznannia rezultativ vyboriv v Yevropi. I ne tilky (2025) [online]. *YouTube BBC News*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=XYsyf4e373A> (дата звернення 12 січня 2026).
15. Smirnov, S. A. (2025), (*Nepravda v sotsialnykh komunikatsiiakh*, PhD diss., Lvivskyi natsionalnyi universytet imeni Ivana Franka. URL: <https://lnu.edu.ua/thesis/smirnov-serhiy-anatoliyovych/> (дата звернення 12 січня 2026).

“FAKE DEMOCRACY” AND ITS ROLE IN SHAPING THE INTERNATIONAL COMMUNITY’S RESPONSE TO THE ARREST OF NICOLÁS MADURO: THE INFORMATIONAL CONTEXT

Sergiy Smirnov

*Ivan Franko National University of Lviv
General Chuprynka Str., 49, Lviv, Ukraine, 79044
e-mail: c.smirnov@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-1687-9537>*

The article examines the phenomenon of ‘fake democracy’ and its impact on international perceptions of forceful leadership changes, using the arrest of Nicolas Maduro in 2026 as a primary case study. In the realm of social communications, establishing the truth often fails when formal procedures are manipulated to mask authoritarianism. The study explores how the systematic denial of election legitimacy in countries like Venezuela, Russia, and Belarus creates a specific information background that justifies external military interventions in the eyes of the global community.

Using a complex methodological approach, including content analysis of media texts and political statements, as well as hermeneutic analysis, the author compares international reactions to the 2018 and 2024 Venezuelan elections with the global response to the US military operation in January 2026. The findings reveal a high correlation (approximately 90%) between a country’s non-recognition of a leader’s democratic legitimacy and its acceptance of his or her forcible removal. For nations that considered Maduro as a ‘usurper’ or ‘criminal’, his capture was framed as a legitimate arrest rather than an act of aggression.

However, the research identifies a significant divergence among several Latin American nations (Brazil, Mexico, Chile) and European states (Denmark). These countries prioritise the principle of national sovereignty and territorial integrity over the issue of political legitimacy, expressing concern that the ‘Maduro precedent’ could enable future unilateral interventions. The study concludes that although ‘fake democracies’ diminish a leader’s international legal status, the resulting conflict between ‘sovereignty vs. legitimacy’ remains a central tension in modern social communications and international relations.

Keywords: social communications, propaganda, media, public opinion, fake, post-truth, Maduro, fake democracies, elections.

Отримано редакцією видання / Received: 13.01.2026

Прорецензовано / Revised: 13.01.2026

Схвалено до друку / Accepted: 14.01.2026

Опубліковано на сайті видання / Published on the publication's website: 04.02.2026